

Metodyka pisania prac naukowych

dr Tomasz Jedynak

Agenda

1. O pracy naukowej...

2. Formułowanie koncepcji

3. Struktura opracowania naukowego

4. Przygotowanie tekstu

5. Wskazówki praktyczne

O pracy naukowej... (1)

Co to jest praca naukowa?

- pisemne ujęcie przebiegu i wyników przeprowadzonych badań.

Jaki jest cel pracy naukowej?

- udostępnienie wyników badań i uutorowanie drogi do dalszych badań. Rezultaty badań mogą mieć charakter poznawczy lub praktyczny.

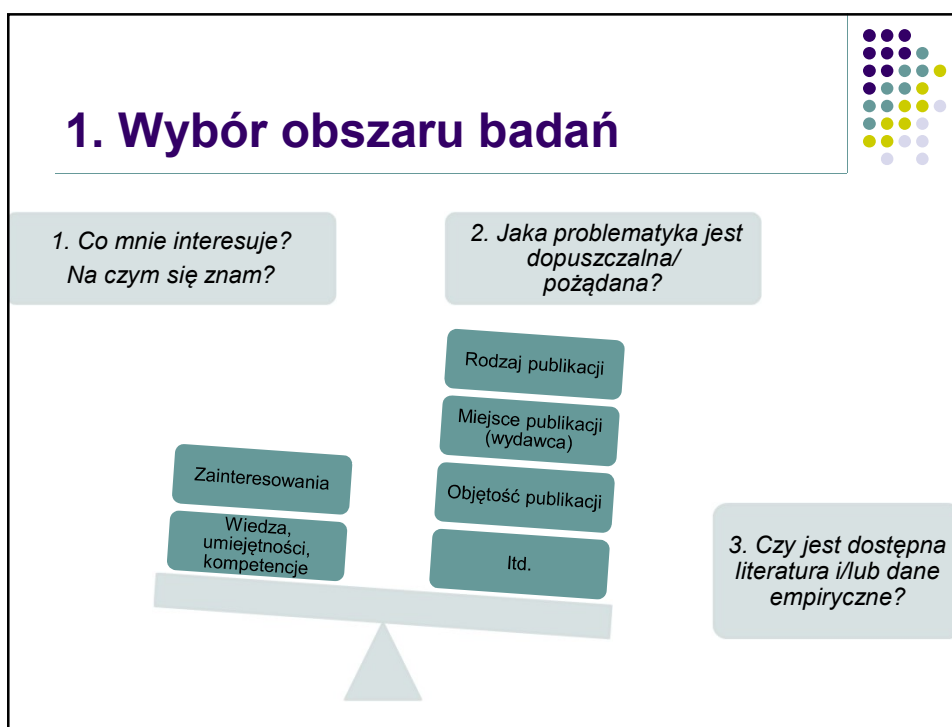
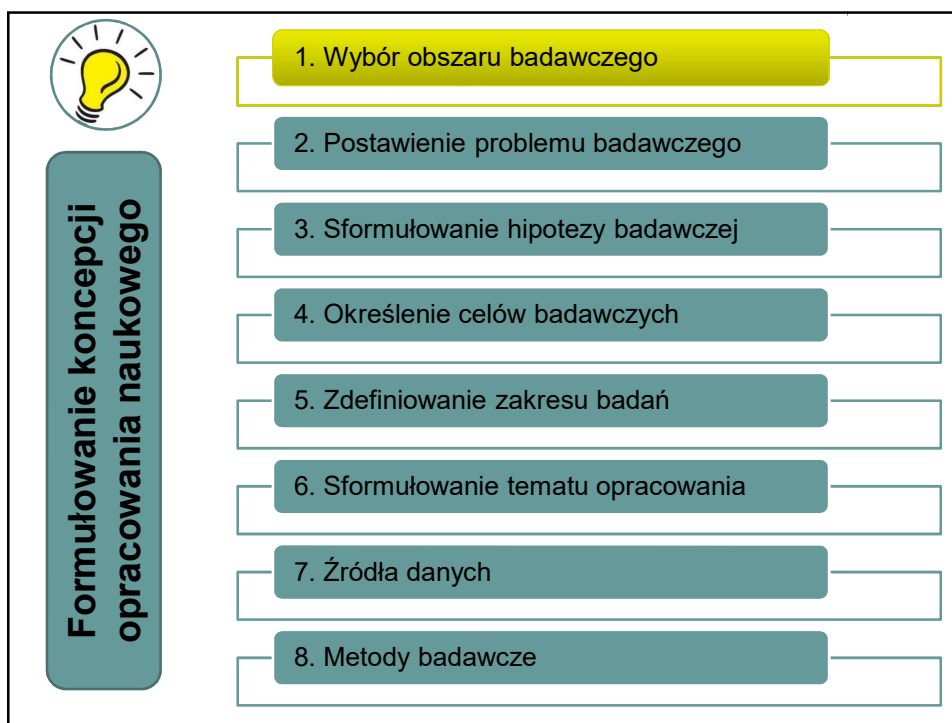
Czym praca naukowa różni się od publicystyki i działalności popularnonaukowej?

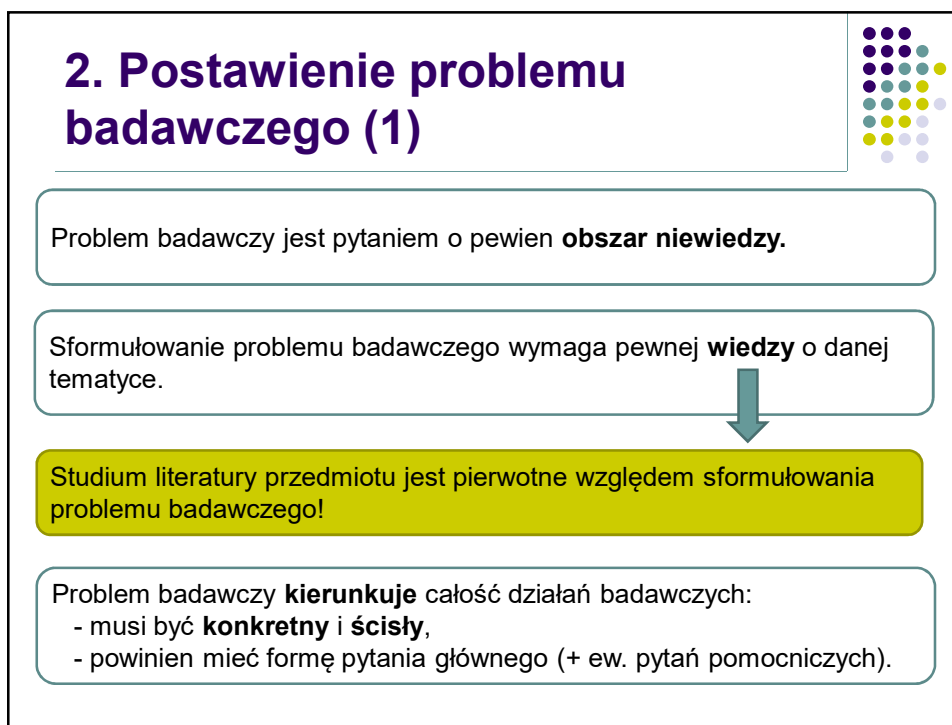
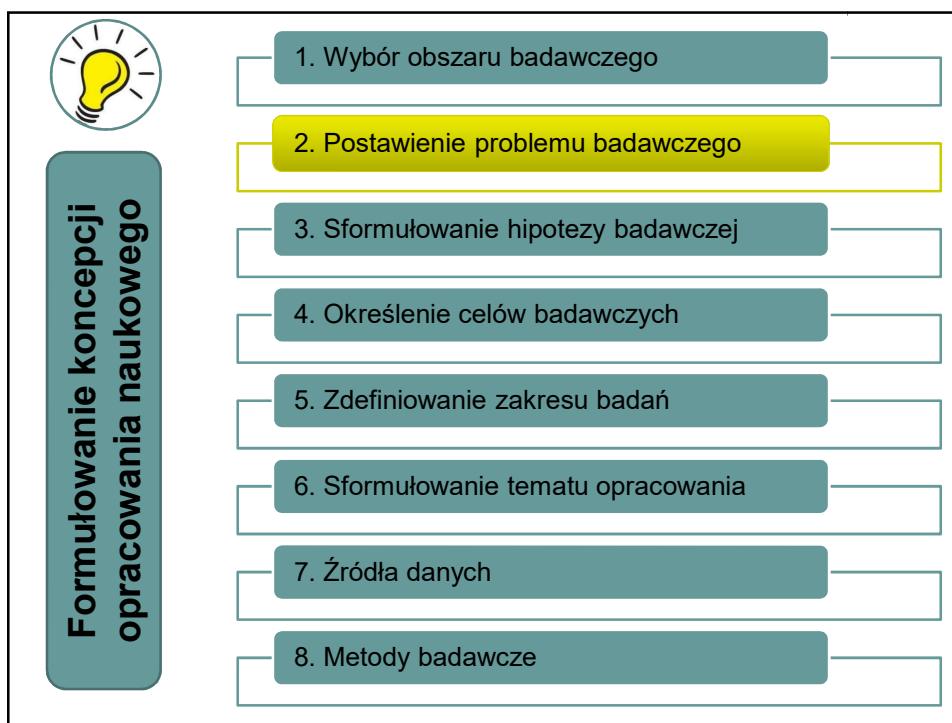
Nauka szuka *zależności przyczynowo-skutkowych* dążąc do poznania pewnych prawidłowości.

Formułowanie koncepcji opracowania naukowego

Uwaga: koncepcję opracowania naukowego przedstawia się **we wstępie**

2. Postawienie problemu badawczego (2)

Rodzaje problemów badawczych:

Definityjne	Wyjaśniające	Prakseologiczne
<ul style="list-style-type: none"> • Czy zjawisko istnieje? • Jak zdefiniować zjawisko? • Jakie są przejawy zjawiska? • Czy zjawisko (cecha zjawiska) należy do większej grupy? • Jakie są postawy ludzi wobec zjawiska? • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Dlaczego zjawisko zachodzi? • Dlaczego...? • W jaki sposób...? 	<ul style="list-style-type: none"> • Jakie są cele działania? • Jaki działania można podjąć aby osiągnąć cel? • Jakie są efekty działania? • Jakie są warunki / determinanty skutecznego działania? • ...

Problem badawczy stanowi podstawę sformułowania **tytułu opracowania**. Z problemu badawczego wynika również hipotez badawcza.

Formułowanie koncepcji opracowania naukowego

1. Wybór obszaru badawczego

2. Postawienie problemu badawczego

3. Sformułowanie hipotezy badawczej

4. Określenie celów badawczych

5. Zdefiniowanie zakresu badań

6. Sformułowanie tematu opracowania

7. Źródła danych

8. Metody badawcze

3. Formułowanie hipotezy badawczej (1)

Hipoteza badawcza to wstępne przypuszczenie dotyczące jakiegoś zjawiska, które chcemy sprawdzić (zweryfikować) w toku badań.

Hipoteza powinna być:

- nowatorska,
- ogólna,
- spójna.

Hipoteza musi też być weryfikowalna!

Uwaga: zanegowanie hipotezy badawczej lub jedynie częściowe jej potwierdzenie nie oznacza niepowodzenia badania!

3. Formułowanie hipotezy badawczej (2)

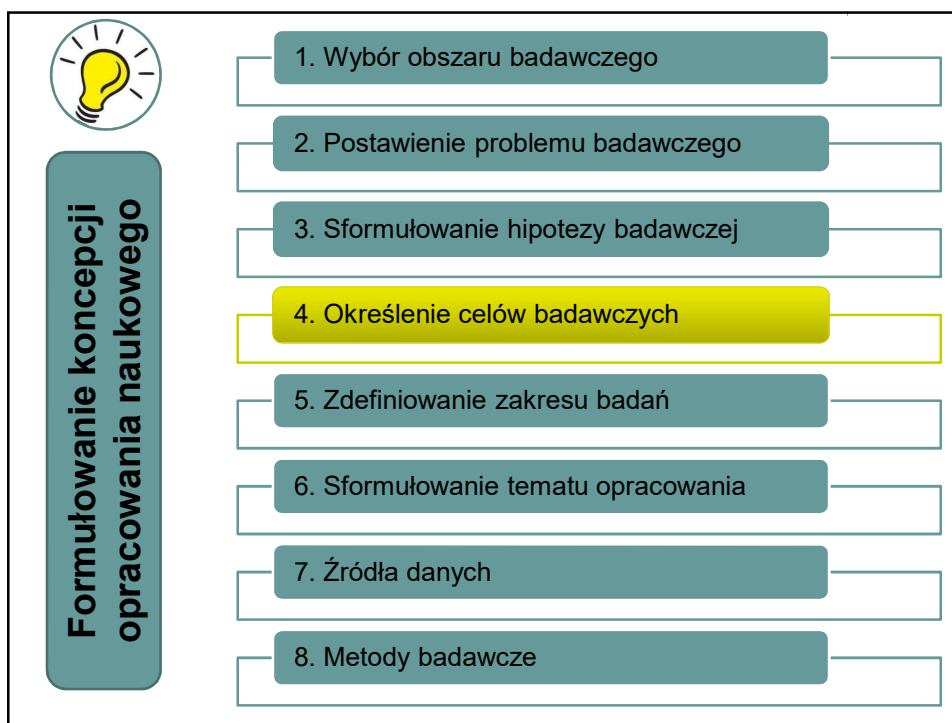

Układ hipotez zależy od charakteru pracy:

1. Kilka równorzędnych hipotez podstawowych,
2. Hipoteza główna wspomagana hipotezami pomocniczymi.

Hipoteza badawcza może przyjąć również formę **pytań badawczych**.

Reguły ich stawiania są analogiczne do zasad formułowania hipotez badawczych.

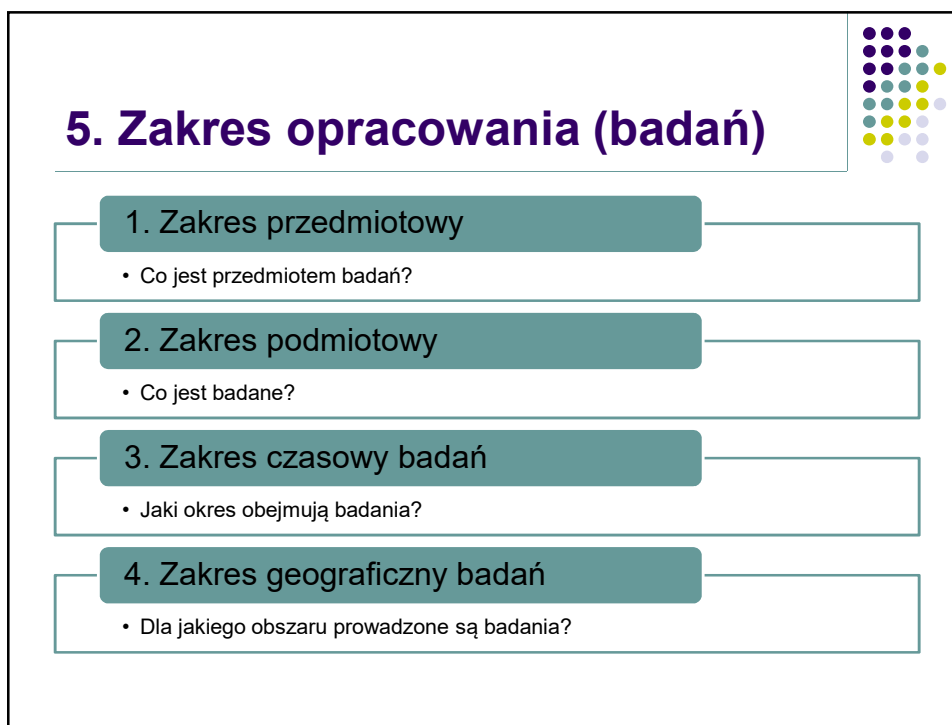
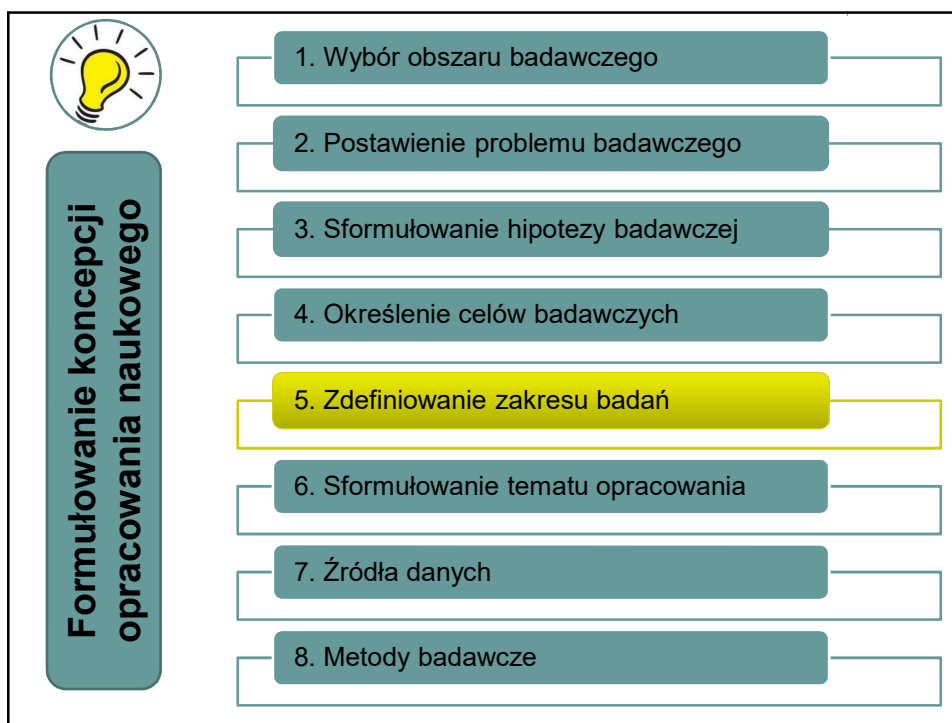
4. Określenie celów badań

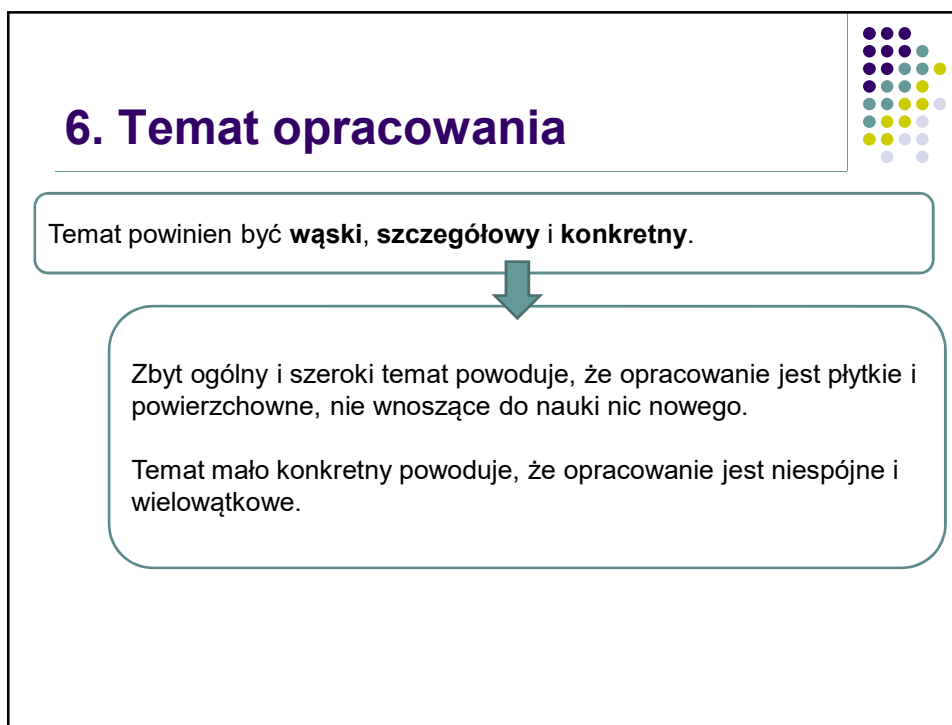
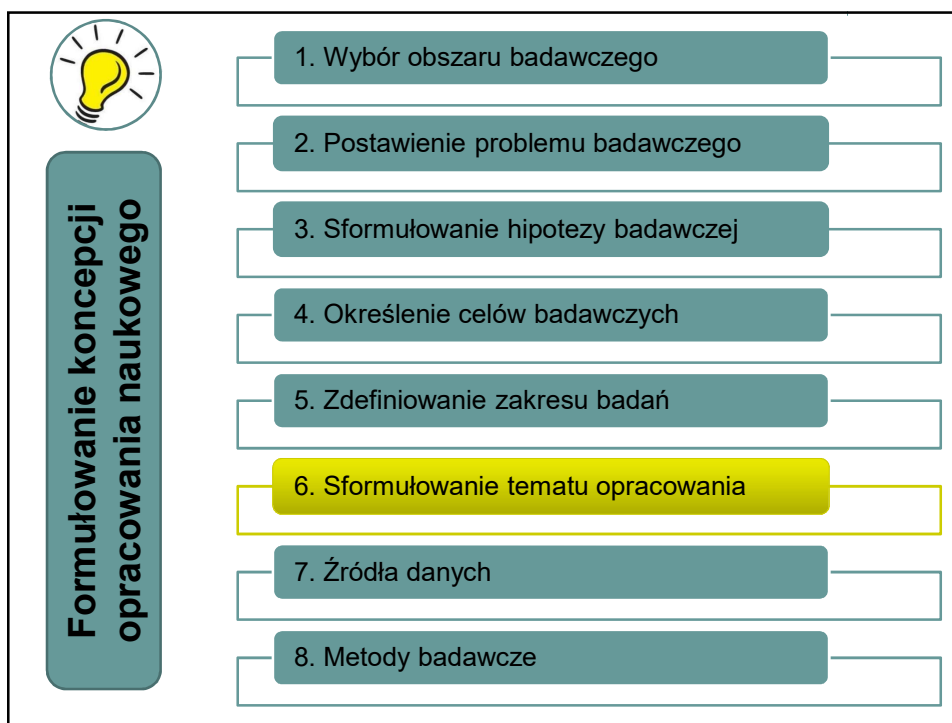
Cele badań powinny być spójne z hipotezami badawczymi.

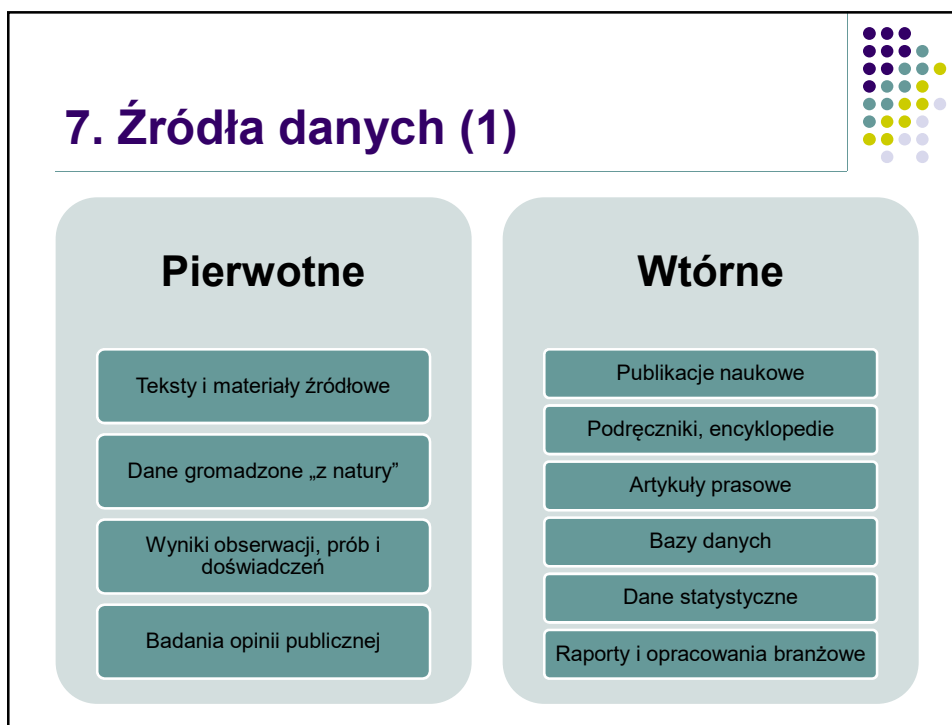
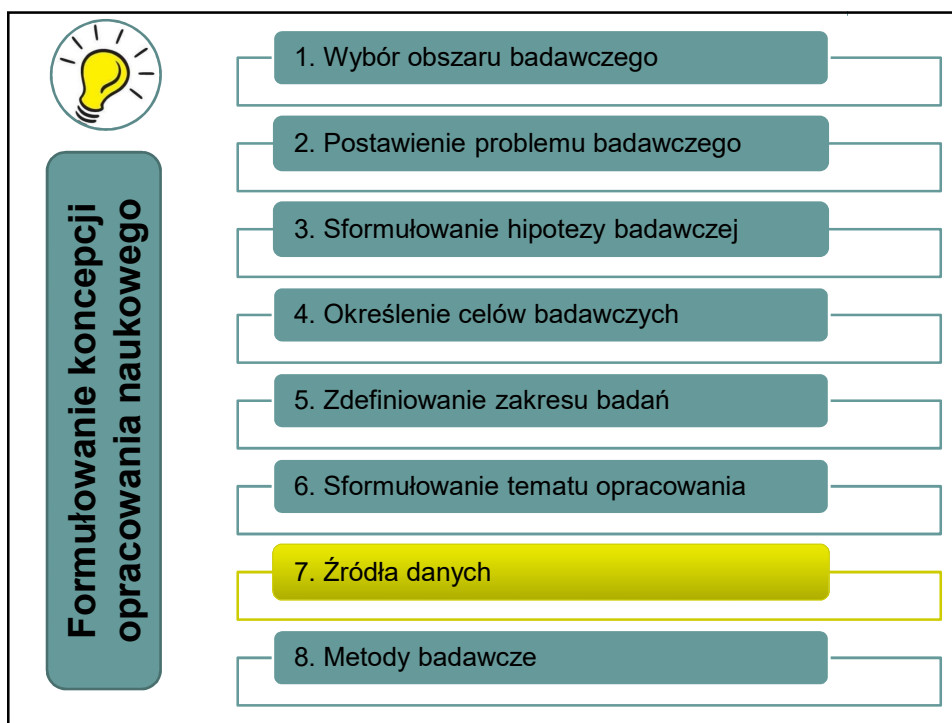
Cele badawcze powinny nawiązywać do struktury opracowania.

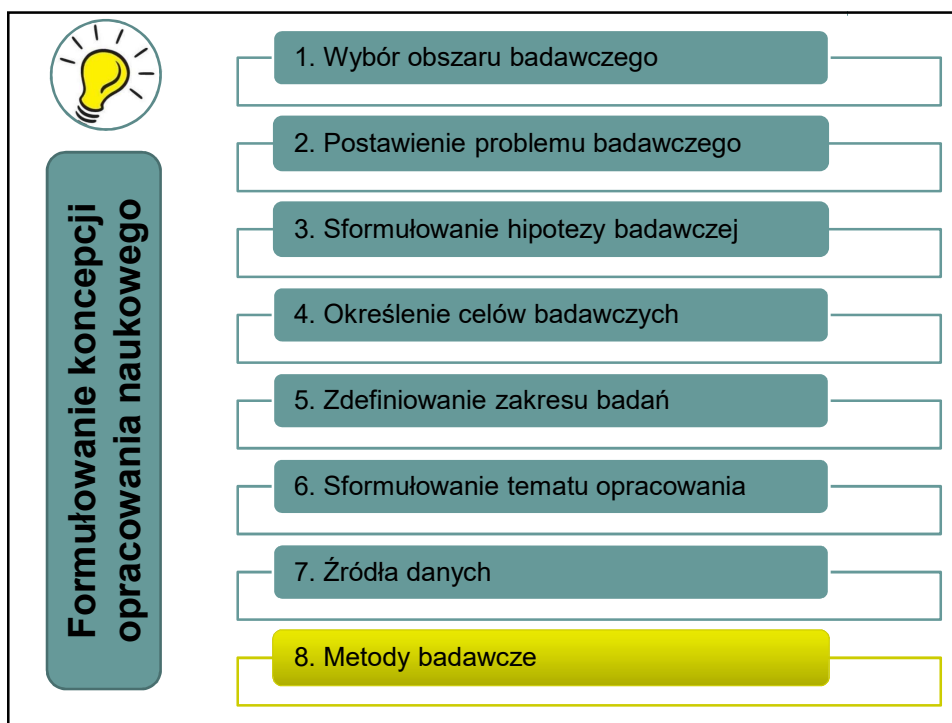
Realizacja celów badawczych powinna prowadzić bezpośrednio do weryfikacji hipotez badawczych.

8. Metody badawcze

Pojęcie „metody badawcze” może odnosić się do trzech obszarów (etapów) postępowania badawczego:

1. Zbieranie danych
2. Przetwarzanie materiałów
3. Systematyzowanie wyników

Charakterystyka metod – patrz aneks do prezentacji.

Struktura opracowania naukowego

1. Dane autora (afiliacja)

Przed imieniem i nazwiskiem autora należy podać:

- tytuł zawodowy,
- stopień naukowy.
- tytuł naukowy.

W przypadku wielu autorów, którzy w równym stopniu uczestniczą w pracach badawczych decyduje kolejność alfabetyczna nazwisk.

Afiliacja – wskazanie jednostki naukowej jako miejsca realizacji badań naukowych, których wynik stanowi podstawę publikacji.

Za afiliację uznaje się umieszczenie nazwy jednostki naukowej przy imieniu i nazwisku autora w publikacji

*Nazwisko Imię1, Nazwisko Imię2
Koło Naukowe „Risk Management”
Katedra Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie*

2. Streszczenie, słowa kluczowe, klasyfikacja JEL

Nie dotyczy naszej monografii.

3. Część zasadnicza (1)

Min. objętość ok. 13-17 str. (ok.32 - 40 tys.
znaków ze spacjami)

3. Część zasadnicza (2)

Układ „klasyczny”

0. Dane autora, afiliacja, Tytuł

1. Wstęp

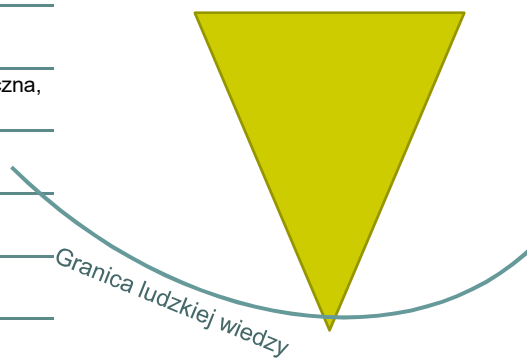
2. Część wprowadzająca (teoretyczna, systematyzująca, przeglądowa)

4. Część szczegółowa

5. Badania empiryczne

6. Podsumowanie i wnioski

7. Literatura

4. Literatura

Literatura (bibliografia, piśmiennictwo, literatura przedmiotu) obejmuje wykaz dokumentów:

- książek,
- artykułów naukowych,
- publikacji elektronicznych, gazet, czasopism,
- aktów prawnych,

cytowanych lub **powoływanych** przez autora pracy naukowej.

Literaturę należy sporządzić w porządku alfabetycznym (z wyłączeniem aktów prawnych) z podziałem na poszczególne kategorie dokumentów.

Przygotowanie tekstu opracowania naukowego

Przygotowanie tekstu

1. Formatowanie tekstu zasadniczego
2. Tworzenie przypisów
3. Rysunki i tabele
4. Literatura

Formatowanie tekstu

Uwaga

Przed wysłaniem tekstu do „promotora” proszę go sformatować zgodnie z wytocznymi, w przeciwnym razie będziemy go odesłać do autora bez sprawdzania treści.

Spis literatury – pozycje książkowe

Gąsioriewicz L., *Finanse zakładów ubezpieczeń majątkowych. Teoria i praktyka*, C.H.Beck, Warszawa 2009.

Seredyński R., Szaruga K., *Komentarz do Ustawy o rachunkowości*, Wydawnictwo ODDK, Gdańsk 2015.

Williams A.C., Smith M.L., Young P.C., *Zarządzanie ryzykiem a ubezpieczenia*, PWN, Warszawa 2002.

Spis literatury – rozdział w pracy zbiorowej

Jedynak T., *Charakterystyka systemu emerytalnego w ramach powszechnego ubezpieczenia społecznego*, [w:] *System ubezpieczeń społecznych*, pod red. W. Sułkowskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2014.

Gołębiowska A., *Funkcjonowanie systemu emerytalnego w Szwecji – wnioski dla Polski*, [w:] *Współczesne zabezpieczenie emerytalne. Wybrane aspekty ekonomiczne, finansowe i demograficzne*, pod. red. F. Chybalskiego i E. Marcinkiewicz, Monografie Politechniki Łódzkiej, Łódź 2013.

Spis literatury – publikacja w czasopiśmie (artykuł naukowy)

Czerwińska T., *Efektywność inwestycji społecznie odpowiedzialnych na rynku akcji*, „Problemy Zarządzania” 2012, Vol. 10, nr 4 (39).

Rutecka J., *Dodatkowe zabezpieczenie emerytalne – charakterystyka i czynniki rozwoju*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2012, nr 342.

Statman M., Glushkov D., *The Wages of Social Responsibility*, “Financial Analysts Journal” 2009, Vol. 64, no 4.

Spis literatury – źródła internetowe...

Biuletyn roczny. Rynek PPE 2014 KNF 2015,

(http://www.knf.gov.pl/opracowania/rynek_emerytalny/dane_o_rynku/rynek_ppe_ike/Dane_roczne/roczne_ppe.html), dostęp: 21.11.2015 r.

Obowiązkowe ubezpieczenie OC biura rachunkowego, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Oddział Okręgowy w Krakowie, (<http://skwp.krakow.pl/oc>), dostęp: 03.06.2016 r.

Ogólne Warunki Ubezpieczenia dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw „Generali, z myślą o firmie”, (https://www.generali.pl/files/produkty/OWU_GZMOF.pdf), dostęp: 20.06.2016 r.

Pensions at a Glance 2013: OECD and G20 Indicators, OECD Publishing 2014 (http://dx.doi.org/10.1787/pension_glance-2013-en), dostęp: 1.12.2015 r.

Pracujący w gospodarce narodowej w 2014 r., GUS 2015,

(http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5474/7/11/1/pracujacy_w_gospodarce_narodowej_w_2014.pdf), dostęp: 23.11.2015 r.

Spis literatury – akty prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks Cywilny (Dz.U. 1964 Nr 16 poz. 93, z późn. zm.)

Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. poz. 827).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym raporcie o stanie portfela ubezpieczeń i reasekuracji zakładu ubezpieczeń (Dz. U. Nr 215, poz. 1409)

Rekomendacja U dotycząca dobrych praktyk w zakresie bancassurance (uchwała nr 183/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 czerwca 2014 r.).

Tworzenie przypisów

- Przypisy dolne tworzy się automatycznie (przydatny skrót klawiszowy „**lewy alt + j**”).
- W tekście zasadniczym przypisy umieszcza się na końcu zdania, którego dotyczą, przed kropką.
- Zapis bibliograficzny w przypisie dolnym powinien być taki sam, jak w spisie literatury na końcu pracy. **Wyjątki:**
  - inicjał imienia,
  - numer strony,
  - „op. cit.”
  - „ibidem”

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit¹. Quisque ac risus et augue malesuada tempor². Cras gravida consectetur arcu, nec dignissim mi malesuada quis. Integer dui risus, lacinia ut massa eu, varius vulputate elit. Etiam sit amet volutpat elit³. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer eget ligula ac ipsum condimentum mollis eget in nibh⁴. Morbi urna nulla, iaculis sed enim sed, molestie tempus purus⁵. Suspendisse in lectus aliquet, hendrerit nibh ut, dignissim tellus. Aliquam bibendum dolor arcu⁶. Donec at nunc in sem imperdiet consequat. Suspendisse eleifend interdum nisl dapibus porttitor⁷.

¹ M. Dorfman, *Introduction to Risk Management and Insurance*, Prentice Hall, New Jersey 2002, s. 43. [pierwsze przywołanie tej pozycji]

² T. Jedynek, *Ryzyko starości a dodatkowy system emerytalny w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2016, Nr 8/956, s. 146. [pierwsze przywołanie tej pozycji]

³ T. Jedynek, *O potrzebie dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego rolników*, „Ubezpieczenia w rolnictwie. Materiały i Studia” 2015, nr 55-56/2015, s. 51. [pierwsze przywołanie tej pozycji]

⁴ M. Dorfman, *op. cit.*, s. 55. [ponowne przywołanie pozycji M. Dorfmana]

⁵ A.C. Williams., M.L. Smith, P.C. Young, *Zarządzanie ryzykiem a ubezpieczenia*, PWN, Warszawa 2002, s. 57. [pierwsze przywołanie tej pozycji]

⁶ *Ibidem*, s. 58. [ponowne przywołanie pozycji A.C. Williams i in. następujące bezpośrednio w następnym przypisie]

⁷ T. Jedynek, *Ryzyko...*, s. 148. [Ponowne przywołanie pozycji T. Jedyneka, gdy jest on autorem więcej niż jednej cytowanej pracy]

Dziękuję za uwagę.

dr Tomasz Jedynek
Katedra Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
e-mail: tomasz.jedynak@uek.krakow.pl

Aneks – Metody badawcze

8. Metody badawcze – zbieranie materiałów (danych)

Metoda eksperymentu naukowego

Metody ilościowe

- Matematyczne, ekonometryczne, statystyczne, badania operacyjne itp.

Metody badań społecznych

- Ankietyzacja, wywiady, obserwacje.

Analiza dokumentacji źródłowej

- Np. sprawozdania finansowe.

Opis pojedynczego przypadku (case study)

Metody eksperckie

- Np. metoda delficka

8. Metody badawcze - przetwarzanie materiałów (1)

Ilościowe i jakościowe ujmowanie problemów

Zastosowanie metod matematycznych stanowi niezbędny element opracowań naukowych z zakresu nauk społeczno-ekonomicznych.

Uwaga: aby zjawisko poddać operacjom matematycznym należy najpierw sformalizować merytoryczną stronę zagadnienia, a następnie poprzez interpretację wyników na powrót przejść do ujęcia formalnego do merytorycznego.

1. Ujęcie
merytoryczne
(jakościowe)

2. Ujęcie
formalne
(matematyzacja)

3. Ujęcie
merytoryczne
(jakościowe)

8. Metody badawcze - przetwarzanie materiałów (2)

Analiza i synteza

Analiza – rozłożenie badanego problemu na części składowe i badanie każdej z nich osobno.

Synteza – zestawianie, ujmowanie czegoś łącznie. Łączenie różnych pojęć, zjawisk w jedną całość.

Analiza dąży w kierunku specjalizacji, synteza zawsze uogólnia.

8. Metody badawcze - przetwarzanie materiałów (3)

Abstrahowanie

Wyodrębnianie czegoś ze zbioru z pozostawieniem reszty elementów.

Abstrahowanie może być *odosobniające (izolujące)* lub *uogólniające (generalizujące)*.

Analogia

Podobieństwo pewnych cech. Rozumowanie przez analogię to przenoszenie twierdzeń o jednym przedmiocie na inny, na podstawie zachodzących pomiędzy nimi podobieństw.

Analogia nie ma siły dowodowej! Ma znaczenie jedynie naprowadzające.

8. Metody badawcze - przetwarzanie materiałów (4)

Indukcja i dedukcja

Indukcja	Dedukcja
- wyciąganie wniosków ogólnych z przesłanek (od szczegółu do ogółu)	- wnioskowanie zgodne z kierunkiem wynikania logicznego (wyprowadzenia od ogółu do szczegółu)
- prowadzi od faktów do syntezy	- jej przesłanką jest synteza
- odpowiednik empirycznej metody badawczej (sprawdzenie twierdzeń opiera się na doświadczeniu)	- odpowiednik racjonalistycznej metody badawczej (przyjęcie z góry określonych pewników i rozwijanie ich logicznych następstw)
<i>Indukcja jest tłumaczeniem przyczyn wywołujących pewne następstwa i dowodzeniem, że wyprowadzona racja jest słuszna.</i>	

8. Metody badawcze – systematyzowanie wyników (1)

Interpretacja

Jest wyjaśnieniem wyników badań. Interpretując odpowiadamy na pytania:

- dlaczego dane zdarzenie (fakt) miało miejsce?
- jakie jest znaczenie tego zdarzenia (faktu)?

Interpretacja szczegółowa polega na wyjaśnianiu tabel, wykresów, liczb, tez i hipotez. ↴

„Fakty bez interpretacji są martwe”.

8. Metody badawcze – systematyzowanie wyników (2)

Wnioskowanie

Przechodzenie od racji do następstw lub od następstw do racji.

Rodzaje wnioskowania:

- Dedukcyjne – gdy z przesłanek wynika logiczny wniosek.
- Redukcyjne – gdy z wniosku wynika przesłanka.
- Przez analogię – gdy nowa teza mówi, że wszystkie inne tezy są następstwem jakiegoś twierdzenia.

8. Metody badawcze – systematyzowanie wyników (3)

Definiowanie

Definicja to wyrażenie, które wskazuje jak zastępować pewien wyraz za pomocą znanych słów.

Definiowanie pojęć może być celem badań naukowych jak i stanowić ich punkt wyjścia.

Modelowanie

Modelowanie polega na tworzeniu podobizny rzeczywistości.

Model jest układem względnie odosobnionym, mało skomplikowanym, działającym analogicznie do oryginału.

Jest to uproszczony model odwzorowywania rzeczywistości i zachodzących w niej zależności.

Bibliografia

Opracowano na podstawie:

- T. Mendel, *Metodyka pisania prac doktorskich*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2002.
- S. Sudoł, *Nauki o zarządzaniu. Węzłowe problemy i kontrowersje*. Wydawnictwo „Dom Organizatora”, Toruń 2007.